

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Yıl : 2017

Sayı : 39

ISSN : 1300-9206

GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ DERGİSİ

ERZURUM - 2017

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

ATATURK UNIVERSITY
DIRECTORATE OF FINE ARTS INSTITUTE

YIL/YEAR: 2017

SAYI/ISSUE: 39

ISSN: 1300-9206

GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ DERGİSİ
JOURNAL OF THE FINE ARTS INSTITUTE
GSED-39

“Bilimsel Hakemli Bir Dergidir”

- Yılda İki Sayı Olmak Üzere Ağustos ve Aralık Aylarında Yayımlanır -

ERZURUM - 2017

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ DERGİSİ
ATATURK UNIVERSITY JOURNAL OF THE FINE ARTS INSTITUTE

Sayı/Issue 39 - 2017

Yayımlayan / Published

Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Müdürlüğü
Ataturk University Directorate Of Fine Arts Institute
ISSN: 1300-9206

Sahibi / Owner

Yönetim Kurulu Adına
Enstitü Müdürü
Doç. Dr. Ahmet Selim DOĞAN

Yayın Yönetmeni / Editor

Yrd. Doç. Dr. Koray ÇELENK

Yayın Kurulu / Editorial Board

Prof. Dr. Mustafa BULAT
Prof. Dr. Yasemin YAROL
Prof. Dr. Ayşe Pınar ARAS
Doç. Dr. Yunus BERKLİ
Doç. Dr. Ayşe Aslıhan EROĞLU
Yrd. Doç. Önder YAĞMUR
Yrd. Doç. Zafer LEHİMLER

Dizgi / Typesetting

Yrd. Doç. Dr. Koray ÇELENK

İngilizce Editörü / Foreign Language Editor

Dr. Deniz ARAS

Teknik Redaksiyon / Technical Reducation

Yrd. Doç. Dr. Koray ÇELENK

Yazı İşleri / Editorial Secretary

Nejla YİĞİT

Yazışma Adresi / Correspondence

Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Müdürlüğü 25240
ERZURUM Tel: 0 442 231 14 70
e-mail: gsem@atauni.edu.tr

Baskı/Press

Zafer Medya
Yenikapı Caddesi, Kadioğlu Sokak
Yakutiye/ERZURUM
0442 234 22 85

Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi, Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Sistemi (ULAKBİM), Academia Social Science Index (ASOS) ve Acar Index tarafından indekslenmektedir.

Makalelerin Bilim ve Dil Sorumluluğu Yazarlara Aittir.

Dergi Hakem Kurulu

Prof. Dr. Abdülkadir YILMAZ	(Bayburt Üniversitesi)
Prof. Dr. Ahmet Şinasi İŞLER	(Uludağ Üniversitesi)
Prof. Dr. Alev Kuru	(Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Aydın UĞURLU	(Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)
Prof. Dr. Aytekin ALBUZ	(Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Bilal SEZER	(Uşak Üniversitesi)
Prof. Dr. Cengiz ŞENGÜL	(Akdeniz Üniversitesi)
Prof. Dr. Hagigat MUHARREMOVA	(Atatürk Üniversitesi)
Prof. Dr. M. Cihat CAN	(Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Mustafa BULAT	(Atatürk Üniversitesi)
Prof. Dr. Naci İSPİR	(Atatürk Üniversitesi)
Prof. Dr. Oğuz ADANIR	(Dokuz Eylül Üniversitesi)
Prof. Dr. Özer KANBUROĞLU	(Kocaeli Üniversitesi)
Prof. Dr. Salih AKKAŞ	(Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Seval YAVUZ	(Mustafa Kemal Üniversitesi)
Prof. Dr. Zahide İMER	(Gazi Üniversitesi)
Prof. F. Gonca İLBEYİ DEMİR	(Anadolu Üniversitesi)
Prof. M. Reşat BAŞAR	(İstanbul Aydın Üniversitesi)
Prof. Mehmet KAVUKCU	(Atatürk Üniversitesi)
Prof. Mümtaz DEMİRKALP	(Hacettepe Üniversitesi)
Prof. Mümtaz SAĞLAM	(Dokuz Eylül Üniversitesi)
Prof. Namık Kemal SARIKAVAK	(Hacettepe Üniversitesi)
Prof. Ö. Faruk TAŞKALE	(Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi)
Prof. Sadık ÖZÇELİK	(Gazi Üniversitesi)
Prof. Şeyda ÇILDEN	(Gazi Üniversitesi)
Doç. Ardan ERGÜVEN	(Marmara Üniversitesi)
Doç. Ceren BULUT YUMRUKAYA	(Dokuz Eylül Üniversitesi)
Doç. Dr. Attila DÖL	(Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi)
Doç. Dr. Bahadır GÜCÜYETER	(Atatürk Üniversitesi)
Doç. Dr. Barış DEMİRCİ	(Atatürk Üniversitesi)
Doç. Dr. Barış KARAELEMA	(Gazi Üniversitesi)
Doç. Dr. Fikret HAŞİMOV	(Atatürk Üniversitesi)
Doç. Dr. H. Tahsin SÜMBÜLLÜ	(Atatürk Üniversitesi)
Doç. Dr. Oğuz DİLMAÇ	(Atatürk Üniversitesi)
Doç. Dr. Ü. Sevim ŞEN	(Atatürk Üniversitesi)
Doç. Dr. Yakup GÖKDAŞ	(Atatürk Üniversitesi)
Doç. Dr. Yunus BERKLİ	(Atatürk Üniversitesi)
Yrd. Doç. Dr. Ahmet FEYZİ	(Atatürk Üniversitesi)
Yrd. Doç. Dr. Ali Korkut ULUDAĞ	(Atatürk Üniversitesi)

Yrd. Doç. Dr. Aydın ZOR	(Akdeniz Üniversitesi)
Yrd. Doç. Dr. Bünyamin AYDEMİR	(Atatürk Üniversitesi)
Yrd. Doç. Dr. Emrah LEHİMLER	(Atatürk Üniversitesi)
Yrd. Doç. Dr. Emriye KAZAZ	(Atatürk Üniversitesi)
Yrd. Doç. Dr. Gökâlpar PARASIZ	(Balıkesir Üniversitesi)
Yrd. Doç. Dr. Koray ÇELENK	(Atatürk Üniversitesi)
Yrd. Doç. Dr. Muhammet Lütfü KINDİĞILI	(Atatürk Üniversitesi)
Yrd. Doç. Dr. Şeyda ERASLAN TAŞPINAR	(Atatürk Üniversitesi)
Yrd. Doç. Dr. Tamer TEMEL	(Atatürk Üniversitesi)
Yrd. Doç. Dr. Yavuz ŞEN	(Atatürk Üniversitesi)
Yrd. Doç. M. Ferruh HAŞILOĞLU	(Atatürk Üniversitesi)
Yrd. Doç. Önder YAĞMUR	(Atatürk Üniversitesi)
Yrd. Doç. Zafer LEHİMLER	(Atatürk Üniversitesi)

GSED-39. Sayı Hakemleri

Prof. Dr. Abdülkadir YILMAZ	(Bayburt Üniversitesi)
Prof. Dr. Bilal SEZER	(Uşak Üniversitesi)
Prof. Mehmet KAVUKCU	(Atatürk Üniversitesi)
Doç. Dr. Attila DÖL	(Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi)
Doç. Dr. Barış DEMİRCİ	(Atatürk Üniversitesi)
Doç. Dr. Barış KARAELEMA	(Gazi Üniversitesi)
Doç. Dr. H. Tahsin SÜMBÜLLÜ	(Atatürk Üniversitesi)
Doç. Dr. Oğuz DİLMAÇ	(Atatürk Üniversitesi)
Doç. Dr. Ü. Sevim ŞEN	(Atatürk Üniversitesi)
Yrd. Doç. Dr. A. Korkut ULUDAĞ	(Atatürk Üniversitesi)
Yrd. Doç. Dr. Aydın ZOR	(Akdeniz Üniversitesi)
Yrd. Doç. Dr. Bünyamin AYDEMİR	(Atatürk Üniversitesi)
Yrd. Doç. Dr. Emrah LEHİMLER	(Atatürk Üniversitesi)
Yrd. Doç. Dr. Emriye KAZAZ	(Atatürk Üniversitesi)
Yrd. Doç. Dr. Gökâlpar PARASIZ	(Balıkesir Üniversitesi)
Yrd. Doç. Dr. Koray ÇELENK	(Atatürk Üniversitesi)
Yrd. Doç. Dr. Tamer TEMEL	(Atatürk Üniversitesi)
Yrd. Doç. Dr. Yavuz ŞEN	(Atatürk Üniversitesi)
Yrd. Doç. M. Ferruh HAŞILOĞLU	(Atatürk Üniversitesi)
Yrd. Doç. Önder YAĞMUR	(Atatürk Üniversitesi)
Yrd. Doç. Zafer LEHİMLER	(Atatürk Üniversitesi)

Atatürk Üniversitesi

Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi Yayın İlkeleri

Journal of the Fine Arts Institute the Principal of the Publication

1995 den beri ISSN 1300-9206 Süreli yayınlar numarası ile yılda iki kez yayınlanmakta olan Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi, ulusal hakemli ve bilimsel içerikli resmi yayın organıdır. Derginin yayın dili Türkçe ve İngilizce olup, sosyal bilimlerin farklı alanlarında yapılmış bilimsel nitelikli araştırma yazıları yayınlanır.

Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi'ne gönderilen yazıların inceleme ve değerlendirmeye alınabilmesi için aşağıdaki şartların yerine getirilmesi gerekmektedir.

1. Gönderilen yazılar daha önce herhangi bir şekilde yayınlanmamış ya da yayınlanmak üzere herhangi bir yayın organına gönderilmemiş orijinal makale olmalıdır.
2. Editörler Kurulu Yazım Kurallarına uymayan yazıları yayınlamak, düzeltmek üzere yazarına geri göndermek ve biçimce düzenlemek yetkisine sahiptir.
3. Yayınlanmak üzere gönderilen yazılar teknik değerlendirme aşamasına geçtikten sonra Yayın Kurulu'nun uygun gördüğü en az iki hakem tarafından değerlendirilir ve yayınlanması uygun görülürse dergide basılır.
4. Yayın için gönderilmiş çalışmaların gecikme veya diğer bir nedenle dergiden çekmek isteyenlerin bir yazı ile başvurmaları gerekmektedir.
5. Dergiye gönderilen yazılara telif hakkı ödenmez.
6. Yazıların, Türk Dili Kurumu "Yeni Yazım Kılavuzu" ile Türkçe yazım kurallarına uygun olması gerekmektedir.
7. Yazılar, sadece makalenin adı, yazarın akademik unvanı, görevi, bağlı olduğu kuruluşu, e-posta ve telefon numaralarını belirten bir dış kapak sayfası eklenerek 3 kopya çıktı ve CD kaydıyla birlikte enstitümüz adresine teslim edilmelidir. (Resim grafik ve benzerlerinin ayrı bir dosya halinde ve JPG formatında kaydedilmesi gereklidir.)

Makale Yazım Düzeni

Dergimize gönderilecek yazıların aşağıdaki şekil özelliklerini taşıması yayın birliği açısından zorunludur.

1. Yazar(lar)ın adı ve soyadı, unvanı, çalıştığı kurum ve e-posta adresi belirtilmelidir.
2. Makaleler 10-12 kelimeyi geçmeyen ana başlık, 200 kelimeyi geçmeyen Özet, 3-10 kelime arasında anahtar kelimeler yazılmalıdır. Türkçe başlığın tümü büyük harflerle, İngilizce başlığın ise sadece ilk harfleri büyük yazılmalıdır.
3. Makale başlığı ve yazar ismi, özet, anahtar kelimeler, makalenin İngilizce başlığı, abstract, keywords, makale metni, kaynakça, ekler sırası ile yazılmalıdır.
4. Yazı Microsoft Word yazılım programı ile Times New Roman 11 punto, ile 1.15 satır aralıklı, metin ebadı 16 x 24 cm. ölçülerinde 20 sayfayı geçmeyecek şekilde tek sütun halinde hazırlanarak teslim edilmelidir. Dipnotlar 10 punto ile tek satır aralığıyla yazılmalıdır.
5. Şekil ve Tablolar her biri ayrı bir sayfada ve sayfa sırası takip edilmek suretiyle verilmelidir. Şekil adı, şeklin altında, tablo başlığı tablonun üzerinde yer almalıdır. Şekil ve tablo numaraları 1, 2, 3, ... gibi verilmelidir.
6. Yararlanılan kaynaklar, eğer varsa notlardan sonra ayrı bir sayfada “Kaynakça” başlığı altında verilmelidir. Kaynakça göstermek zorunludur. Makale yazım kurallarının ayrıntıları için bakınız.

<http://www.atauni.edu.tr/#!sayfa=makale-yazim-kurallari>

İÇİNDEKİLER

A. Aylin CAN - Tuncay ARAS

BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİNİN İLKÖĞRETİM MÜZİK DERSİNDE
KULLANIMINA YÖNELİK ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ

The Evaluation of Teacher's Point of Views About The Practice of Information
Technologies in Primary Education Music Class

(9-30)

Barış DEMİRCİ - Gökalg PARASIZ - Ozan GÜLÜM
ÇALGI EĞİTİMCİLERİNİN DERS İÇİ UYGULAMALARA
YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

(Mevcut Durum ve Olması Gereken Durum)

Views of Instrument Teachers on Classroom Practices

(Present Situation and Future Prospects)

(31-49)

Ebru GÜLER

DIŞAVURUMCU RESİM SANATINDA YABANCILAŞMA OLGUSU

Alienation in Expressionist Painting

(50-68)

Mustafa Kemal SÜMBÜLLÜ - Koray ÇELENK

ERZURUM ANADOLU GÜZEL SANATLAR LİSESİ MÜZİK
BÖLÜMÜNÜN MESLEKİ MÜZİK EĞİTİMİNE VE ÖĞRENCİLERİN
MESLEKİ KAZANIMLARINA KATKILARI

The Contributions of Erzurum Anatolian Fine Arts High School Music
Department to the Professional Music Education and Students'

Professional Outcomes

(69-93)

Şeyda ERASLAN TAŞPINAR

GÖRSELLERLE KURULAN İLİŞKİ: TARİHSEL VE
EĞİTİMSEL YAKLAŞIM

The Relationships with Visualization: Historical and Educational Approach

(94-115)

H. Esra Oskay-Malicki

GÜNÜMÜZ SANATINDA TARİHİN YENİDEN CANLANDIRILMASI:
JEREMY DELLER VE ORGREAVE ÇATIŞMASI ÖRNEĞİ

The Revival of The History in Today's Art: Jeremy Deller and

“The Battle of Orgreave”

(116-130)

Fatma Zehra ÇAKICI - Hasan YILMAZ - Emriye KAZAZ

NENEHATUN MİLLİ PARKINDA GELENEKSEL ERZURUM KÜLTÜR VE
SANAT SOKAĞI TASARIM PROJESİ VE UYGULAMA SÜRECİ

The Design Project of Traditional Erzurum Culture and Art Street and Execution
Process in Nenehatun National Park

(131-151)

Sıtkı AKARSU

ORTAOKUL (5-8) MÜZİK ÖĞRETİMİ PROGRAMI KAZANIMLARININ
BLOOM TAKSONOMİSİ ÇERÇEVESİNDE YAPILANDIRMACI
YAKLAŞIM İLKELERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

The Evaluation of the Outcomes of the Secondary School Music Teaching
Program (5-8) within the Bloom Taxonomy according to the Principles of
Constructivism Approach

(152-170)

Yakup GÖKDAŞ

POSTMODERN SANAT BAĞLAMINDA İLETİŞİMSİZLİK ve “ÇÖP EV”

Lack of Communication and “Garbage House” Within the Context of
Postmodern Art

(171-181)

Mehmet Yiğit ERSOYDAN - Mine GÖL

TEKE YÖRESİ MÜZİK KÜLTÜRÜ İÇİNDE YER ALAN

ÖZGÜN İCRA TÜRLERİ

The Authentic Performance Styles in The Music Culture of Teke Region

(182-197)

Mine ARTU MUTLUGÜN

WOLF VOSTELL'İN “SUN IN YOUR HEAD” ADLI ÇALIŞMASINA
YANSIYAN KÜBİST, FÜTÜRİST VE KÜBOFÜTÜRİST ETKİLER

The Cubic, Futurist and Cubofuturist Effects in Wolf Vostell's

“Sun In Your Head”

(198-213)

**ORTAOKUL (5-8) MÜZİK ÖĞRETİMİ PROGRAMI
KAZANIMLARININ BLOOM TAKSONOMİSİ ÇERÇEVESİNDE
YAPILANDIRMACI YAKLAŞIM İLKELERİNE GÖRE
DEĞERLENDİRİLMESİ**

Sıtkı AKARSU¹

Özet

Bu çalışmanın amacı ortaöğretim Müzik Dersi 5. 6. 7. ve 8. sınıfların öğretim programı kazanımlarının, Bloom taksonomisine bağlı olarak yapılandırmacı öğrenme kuramına uygunluğunu inceleyebilmektir. Bu çalışma yapılırken öncelikle yapılandırmacı yaklaşım ile ilgili literatür incelenerek, yapılandırmacı anlayışı temele alan bir öğretim programının hedeflerinin sahip olması gereken ilkeler belirlenmiştir. Kazanımların uygunluğunun incelenmesinde, belirlenen 4 ilke temel kriter olarak kabul edilmiştir. Araştırmada 5. 6. 7. ve 8. sınıf Müzik Dersi Öğretim Programının tüm kazanımları öncelikle bilişsel, duyuşsal ve devinişsel açıdan incelenmiş ve belirlenen 4 ilke çerçevesinde değerlendirilmiştir. Bulgular öğrenme alanları ile birlikte sunulmuş; 2. ilkedeki bulgular da bilişsel alanda frekans, yüzde tabloları ile verilerek yorumlanmaya çalışılmıştır. Çalışma sonucunda öğretim programı kazanımlarının genel olarak yapılandırmacı yaklaşım ilkelerine uygun olarak düzenlenmediği sonucuna varılmıştır. İlköğretim Müzik dersi Öğretim Programı kazanımlarının yapılandırmacı yaklaşım ilkelerine uygun bir hale getirilmesi için değişiklikler yapılması doğrultusunda önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Yapılandırmacılık, Öğretim Programı, Kazanım, Müzik

The Evaluation of the Outcomes of the Secondary School Music Teaching Program (5-8) within the Bloom Taxonomy according to the Principles of Constructivism Approach

Abstract

The purpose of this study is to examine the conformity of constructivist learning theory depending on Bloom taxonomy of the achievements of the teaching program, secondary Music Lesson 5th, 6th, 7th, and the 8th classes. While this work is being done, the principles have been determined that the goals must have a curriculum based on constructivist understanding by reviewing the literature on the constructivist approach. 4 identified principles at reviewing the appropriateness

¹ Yrd. Doç. Dr., Kastamonu Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi Müzik Bilimleri Bölümü, sitkiakarsu2003@hotmail.com

of acquisitions are accepted as the basic criterion. In the study, all outcomes of the 5th, 6th, 7th, and the 8th grade Music Teaching Program were evaluated primarily in terms of cognitive, affective, and deviant within 4 principles. The results presented with learning areas and the data in the 2nd principle were interpreted by giving frequency and percentage tables in cognitive field. As a result, it was found that the outcomes of Teaching Program were not arranged generally in accordance with the constructivist approach principles. Suggestions were made in the direction of making changes in order to arrange the Music Class Teaching Program and the outcomes in respect to the principles of the constructivist approach.

Keywords: Constructivism, Teaching Program, Outcome, Music

1. Giriş

Müzik insanoğlunun varoluşundan beri hayatının her alanında yer almış bir olgudur. Bu nedenle de hayatımızın akışı ve şekillenmesinde rolü vardır. Müzik yaşamımızda bu denli önemli ise elbette ki müzik eğitimi de o ehemmiyete sahiptir. Müzik aracılığı ile insanlara kazandırılan olumlu davranışlar sayesinde toplumsal huzura da katkı sağlanmış olmaktadır. Gelecek kuşaklarda daha donanımlı ve karakteri daha sağlam bireylerin yetişmesi için müzik eğitimde de önem arz etmektedir (Nacakçı ve Kurtuldu, 2011: 1).

Öğrenme kuramları her disiplinde etkin bir öğrenme sağlanabilmesi adına sürece dâhil olan yaklaşımlardır. Geçtiğimiz yıllarda birçok disiplinde olduğu gibi müzik eğitiminde de kullanılmaya başlayan yeni yaklaşımlar vardır (Nacakçı ve Kurtuldu, 2011: 1). Bunların en önemlisi de 2006 yılı müzik öğretimi programında yer alan yapılandırmacı öğrenme kuramıdır.

Bütün eğitim kurumları bireyleri yetiştirirken problem çözme yetisini kazandırmayı hedefler ve ona göre bir program hazırlar. Bu özellikteki insanlar da toplum içerisinde uyumlu hareket eden, analiz ve değerlendirme yapabilen eleştirel düşünme becerisine sahip bireyler olmaktadır. İnsan doğası gereği karar verme gereksinimi duyan bir varlıktır. Günümüzün kitle iletişim araçları ve teknolojinin sunduğu geniş yelpaze içerisindeki her unsuru anlama, tahlil etme, yorumlama, onlarla ilgili sorular oluşturup cevaplarını araştırma gibi eylemler içerisine girmektedir. İşte burada eğitim kurumları ve çalışanları, insanı değişen ve gelişen dünyaya uyum sağlamasını gerçekleştirmede yardımcı olmaktadır (Doğanay ve diğ., 2013: 240).

Her birey eğitim sürecinde konularla ilgili ortaya çıkan anlayışı, kendilerinin yarattığını düşünür. Anlam yaratma süreci olarak tanımlanan oluşturmaçılık, öğrenciye hazır halde bilgiyi sunmaktan ziyade herhangi bir konu üzerinde bir

anlayış yaratabilmelerini sağlamak amacı ile kendi deneyimlerini kullandıkları öğrenme yaklaşımıdır (Doğanay ve diğ., 2013: 240).

Oluşturmacılık, bilgi ve öğrenme ilgili bir teoridir. Bilmeyi ve bilinmeyene nasıl ulaşılacağını organize eder. Psikoloji, felsefe, bilim ve biyoloji alanlarında yer alan bu teori, bilgiyi anlamak ve aktarmak yerine, hayatın içerisine sokarak sosyalleşme ve kültürel kazanımın bir ögesi olarak görür. Bu açıdan öğrenme, dünyadaki bilinen ve bilinmeyenin anlam bağıdır (Fosnot, 2007).

Yapılandırmacılık bir öğrenme teorisi olmamasına rağmen okullarda radikal uygulamalar sunmaktadır. Yapılandırmacı öğrenme, öğrencilere model arama, soru sorma, fikirlerini ve stratejilerini modelleme, yorumlama ve savunma fırsatı sunan bir yaklaşımdır (Fosnot, 2007).

Müzik, insanların hayatında vazgeçilmez bir olgu olarak kabul edilir. Çocukların da doğal çevrelerinde sürekli etkileştiği bir boyuttur. Oynadığı oyunlar içerisinde söylediği tekerlemeler, şarkılar, türküler ve de televizyonda radyoda dinleyip duyduğu müzikleri sürekli kullanmaları bu durumu açıklamaktadır. Müziğin bu aktif kullanım yönü eğitim ile şekillendirilebilir (Çilden, 2001: 2).

İyi bir eğitim sürecinde, her çocuğun dengeli olarak gelişimlerini gerçekleştirebilmesi için kendi çabalarına yardımcı olmak ve her çocuğun diğer çocuklardan bazı yönleriyle farklı olduğunu kabul etmek gerekir. Bu nedenle de öğretim programları hazırlanırken uyarlanabilir ve esnek olmalarına dikkat edilir. İlköğretim okullarında müzik dersi bir araç olarak kullanılmaktadır. Müzik dersi bireyin kendinin ve arkadaşlarının davranışlarını, yerel, ulusal ve uluslararası toplulukları anlamasını, bilmesini sağlayan bir araçtır (Çilden, 2001: 3).

İlköğretim müzik dersi öğretim programı, genel müzik eğitimi içerisinde yer alan ve farklı yöntem ve tekniklerle bireylerin her yönden dengeli, tutarlı ve sağlıklı olarak yetişmelerini sağlamaya yönelik bir anlayış ve içerikle düzenlenmiştir. Dolayısıyla program; 1968, 1984 ve 1994 yılı müzik dersi öğretim programı içerik ve yaklaşımları da göz önünde bulundurularak hazırlanmış ve MEB ilköğretim Genel Müdürlüğüne teşkil edilen Müzik Özel ihtisas Komisyonu tarafından geliştirilmiştir. Müzik Dersi Öğretim Programı; giriş, vizyon, temel yaklaşım ve yapı, öğrenme öğretme süreçleri, kazanımlar, ölçme ve değerlendirme, sözlük ve kaynakça bölümlerinden oluşmaktadır. Programda, öğrenme-öğretme sürecine ilişkin olarak; etkinlik örnekleri ve ölçme değerlendirme süreçlerine yer verilmiştir. Bu etkinliklerin bire bir kullanımının yanı sıra, öğretmenler de programın yaklaşımına uygun olarak verilen örnek etkinliklerden yararlanarak yeni etkinlikler geliştirebilirler (MEB, 2006). Bu kapsamda müzik öğretim programı

hedef, içerik, eğitim durumları ve değerlendirme boyutları ile eğitim sürecine dâhil edilir.

Bir programın en temel ögesinin hedefler olduğu varsayıldığında hedeflerin yapılandırmacı öğrenme kuramının ilkelerine uygun tasarlanmaması durumunda ilgili programın diğer öğelerinin ve programın uygulama aşamasında yapılan öğretimin yapılandırmacılığın ilkelerine uygun olmamaktadır. Bu nedenle bir programın ilk önce hedeflerinin yapılandırmacı öğrenme ilkelerine uygunluğu belirlenmelidir (Arsal, 2012: 3).

Yeni ilköğretim programların içerik, eğitim durumları, ölçme ve değerlendirme boyutları ile uygulama sürecinin yapılandırmacı anlayış ilkelerine uygunluğu ile ilgili çalışmalar yapılmıştır. Fakat ortaöğretim müzik öğretimi programının kazanımlarının yapılandırmacılık anlayışına uygunluğu konusunda çalışma yapılmadığı görülmektedir. Dolayısı ile bu çalışmada “Ortaöğretim (5-8) müzik öğretimi programı kazanımları, yapılandırmacı yaklaşım ilkelerine uygun mudur?” sorusuna cevap aranmıştır.

2. Yöntem

Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programının kazanımlarının Bloom taksonomisi dâhilinde yapılandırmacı öğrenme kuramı ilkelerine uygunluğunu belirlemek amacıyla ortaöğretim 5-8 sınıf müzik öğretimi programının kazanımları incelenmiştir. Araştırmada betimsel içerik analizi yapılmış doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır.

Araştırmada incelenen dokümanlar, ortaöğretim 5-8 sınıf müzik dersi öğretim programıdır. İncelenen öğretim programı, Milli Eğitim Bakanlığı, Talim Terbiye Kurulunun internet sitesinden (<http://ttkb.meb.gov.tr/program2.aspx>) elde edilmiştir. Doküman analizi çalışması yapılırken öncelikle 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğretim programlarında yer alan Öğrenme Alanları ve Ünitelere ait kazanımların listesi çıkarılmıştır. Elde edilen veriler eğitim bilimleri alanındaki uzman kişiler tarafından Bloom taksonomisindeki bilişsel, duyuşsal ve devinişsel alanlar ile onların alt başlıklarına göre sınıflandırılmıştır. Daha sonra yapılandırmacı öğrenme kuramı ilkelerine uygun olan ve olmayan kazanımlar araştırmacı tarafından belirlenmiştir. Elde edilen veriler, bulgular bölümünde sunulurken 1, 3 ve 4. ilkelere ait kazanımlar, öğrenme alanlarına göre sunulmuş; 2. ilke ise bilişsel alan ile ilgili olduğundan, sadece bilişsel alandaki kazanımlar dikkate alınarak frekans yüzde tabloları dâhilinde ifade edilmiştir. Daha sonra bu bulgular yorumlanmaya çalışılmıştır.

Müzik öğretim programlarındaki kazanımlar Bloom taksonomisine göre belirlenip, yapılandırmacı öğrenme kuramı ilkesine uygunluğu araştırılırken, yapılandırmacı yaklaşımı temele alan öğretim programlarının kazanımlarının, sahip olması gereken 4 temel ilke değerlendirme ölçütü olarak alınmıştır. Bunlar

- 1. İlke: “Yapılandırmacı öğrenme kuramını temele alan programların kazanımları esnek olmalı, öğretmen ve öğrenciler tarafından belirlenmelidir”** (Ediger, 1999; Geelan, 1995; 1999 Sönmez, 2007; Terwel, 1999; Arsal, 2012: 4). Buna bağlı olarak Müzik dersi 5, 6,7 ve 8. sınıf kazanımları esneklik ilkesine göre incelenmiştir.
- 2. İlke: “Yapılandırmacı öğrenme kuramına uygun bir programın kazanımları üst düzey bilişsel öğrenmeleri içermelidir”** (Biggs, 1996; Driscoll, 1994; Arsal, 2012: 4). Müzik dersi öğretim programında yer alan kazanımların, belirlenen bu ilkeye uygunluğunu tespit etmek amacıyla Bloom’un (1957) bilişsel alan sınıflaması dikkate alınarak sınıflandırılması sağlanmış, yüzde ve frekans dağılımları ortaya konmuştur. Kazanımlar, bilgi, kavrama, uygulama, analiz, sentez ve değerlendirme düzeylerine göre ayrılmıştır. Bilişsel alanın bilgi ve kavrama düzeyi dışında bir düzeyde yer alan kazanımlar üst düzey öğrenmeler olarak kabul edilmektedir (Bloom, 1957).
- 3. İlke: “Yapılandırmacı öğrenme kuramında bilgi belirli bir kaynaktan öğrenciye aynen aktarılmaz, Bilgi her öğrenci tarafından farklı şekilde yapılandırılır. Öğrenenlerin bilgiyi hatırlamasına değil, daha çok araştırmacı, problem çözücü, kendi kendine öğrenebilen bireyler olmasına yardımcı olacak kazanımlar üzerinde durulmaktadır”** (Demirel, 2006; Yurdakul, 2011; Arsal, 2012: 5). Bu ilkeye bağlı olarak kazanımların, öğrencileri ezbere yönelten değil, bunun aksine araştıran, sorgulayan bireyler olmasına sağlayacak nitelikte olup olmadığı araştırılmıştır.
- 4. İlke: “Yapılandırmacı öğrenme kuramına uygun bir programda kazanımlar kısa dönemli konu alanına yönelik değil, uzun dönemli öğrenme ürününe yönelik olmalı ve okul dışında kullanılacak bilgi, beceri ve değerleri içermelidir”** (Yurdakul, 2011). Bu ilke ile ilgili olarak müzik dersi 5, 6, 7 ve 8. sınıf kazanımlarının tümü incelenmiştir. Uygulama düzeyinde yer alan kazanımların kısa dönemli öğrenme ürününe yönelik olmadığı, uzun dönemli öğrenme ürününe uygun olduğu kabul edilmiştir (Bloom, 1957).

Bu çalışmada yer alan kazanımların, belirlenen ilkelere uygun olup olmadığının değerlendirilmesinde uzman görüşünden yararlanılmıştır. Araştırma, yapı-

landırmacı öğrenme yaklaşımı ile ilgili olan 4 ilke ile sınırlandırılmıştır. Ayrıca yapılan araştırma, müzik öğretim programı 5, 6, 7 ve 8. sınıf programının kazanımları ile sınırlıdır.

3. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini MEB ilköğretim müzik öğretimi dersi, öğretim programı oluşturmaktadır. Araştırma, bu programda yer alan “öğrenci kazanımları” bölümünü kapsamaktadır.

4. Veri Toplama Süreçleri ve Veri Analiz Yöntemi

Veriler, MEB (2006) müzik dersi öğretim programı 5-8 sınıf öğrenci kazanımları bölümünden temin edilmiştir. Öğretim programı kazanımları çıkarılarak, yapılandırmacı yaklaşımı temele alan öğretim programlarının kazanımlarının sahip olması gereken 4 temel ilke ile uygunluğu, uzman görüşleri dâhilinde tespit edilmiştir.

5. Bulgular

Ortaokul Müzik Dersi Öğretim Programına (5-8) ait kazanımlar, Bloom taksonomisine göre sınıflandırılması yapıldıktan sonra bu kazanımların yapılandırmacı öğrenme kuramındaki belirlenen 4 ilkeye uygunluğu ile ilgili bulgulara ulaşılmıştır. Bu veriler bilişsel, duyuşsal ve devinışsel açıdan sınıflandırılmış olan kazanımlar içerisinden tespit edilmiştir. Elde edilen bulgulara bağlı olarak öncelikle, müzik dersi öğretim programındaki kazanımların Bloom taksonomisine göre dağılımını gösterir örnek tablo verilmiş, ardından belirlenen ilkeler doğrultusunda kazanımlar sırası ile aşağıda sunulmuştur.

Tablo 1

Ortaokul (5-8) Müzik Dersi Öğretim Programındaki Kazanımların Bloom Taksonomisine Göre Dağılımını Gösterir Örnek Tablo

5. SINIF KAZANIMLAR	BİLİŞSEL	DUYUŞSAL	DEVİNİŞSEL
A.1. İstiklal Marşı'nı anlamına uygun söylemeye özen gösterir.		Örgütleme	
A.2. Öğrendiği notalardan oluşan ezgileri doğru çalar.			Beceri
A.3. Farklı ritmik yapıdaki ezgileri seslendirir.			Duruma Uydurma
A.4. Belirli gün ve haftalarla ilgili müzik etkinliklerine katılır.		Tepkide Bulunma	
A.5. Müzik çalışmalarını sergiler.	Uygulama		
A.6. Seslendirdiği müziklerde gürlük ve hız değişikliklerini uygular.	Uygulama		

Tablo 1’de görüldüğü üzere ortaokul müzik dersi öğretim programındaki kazanımlar Bloom taksonomisindeki bilişsel, duyuşsal ve devinişsel alanlar ile onların alt başlıklarına göre öğrenme alanlarına ait rumuzlar ile sınıflandırılmıştır.

Sınıflara ait kazanımlar öğrenme alanlarına göre numaralandırılmış ve ÖA (Öğrenme Alanı) olarak kısaltılmıştır. Müzik öğretim programında 4 öğrenme alanı vardır. Öğrenme alanının sayısından sonra ilgili kazanımın sayısı verilmiştir. (Ör: ÖA2-4: 2. Öğrenme alanına ait 4. Kazanım)

1.İlke “Yapılandırmacı öğrenme kuramını temele alan programların kazanımları esnek olmalı, öğretmen ve öğrenciler tarafından belirlenmelidir”

5. Sınıflara Ait Kazanımlar

ÖA1-4: Belirli gün ve haftalarla ilgili müzik etkinliklerine katılır.

ÖA3-1: Dinlediği müzikle ilgili duygu ve düşüncelerini ifade eder.

ÖA3-2: Kendi oluşturduğu ezgileri seslendirir.

ÖA3-3: Müziklerdeki farklı bölümleri dansa dönüştürür.

ÖA3-4: Müziklere kendi oluşturduğu ritim kalıbıyla eşlik eder.

ÖA4-1: Bireysel müzik arşivi oluşturmaya istekli olur.

ÖA4-3: Farklı türlerdeki müzikleri dinleyerek müzik beğeni ve kültürünü geliştirir.

6. Sınıflara Ait Kazanımlar

ÖA1-6: Seslendirdiği müziklerde hız ve gürlük basamaklarını uygular.

ÖA1-8: Müzik çalışmalarını sergiler.

ÖA3-1: Dinlediği değişik türdeki müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini farklı anlatım yollarıyla ifade eder.

ÖA3-2: Farklı ritmik yapıdaki müzikleri harekete dönüştürür.

ÖA3-3: Ezgilere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder.

ÖA3-4: Müziklerde aynı ve farklı bölümleri dansa dönüştürür.

ÖA3-5: Kendi oluşturduğu ezgileri seslendirir.

7. Sınıflara Ait Kazanımlar

ÖA1-5: Müzik çalışmalarını sergiler.

ÖA1-7: Yurdumuzdaki müzik türlerinden eserler seslendirir.

ÖA1-8: Ses ve çalgı grupları oluşturmaya istekli olur.

ÖA3-1: Kendi oluşturduğu ezgileri seslendirir.

ÖA3-2: Müziklere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder.

ÖA3-3: Dinlediği değişik türdeki müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini ifade eder.

ÖA3-5: Farklı ve tekrarlanabilen motiflerden oluşan ritim kalıpları oluşturur.

8. Sınıflara Ait Kazanımlar

ÖA1-5: Müzik çalışmalarını sergiler.

ÖA1-7: Ses ve çalgı grupları oluşturur.

ÖA3-1: Bildiği müziklere basit ritim eşlikleri yazmaktan hoşlanır.

ÖA3-2: Halk türkülerinin yaşanmış öykülerini canlandırır.

ÖA3-3: Farklı ve tekrarlanabilen bölümlerden oluşan ritim kalıpları oluşturur.

ÖA3-4: Kendi oluşturduğu ezgileri seslendirir.

ÖA4-2: Dinlediği değişik türdeki müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini ifade eder.

Yapılan incelemeler sonucunda ulaşılan bulgulara bağlı olarak kazanımlar dikkatli bir şekilde incelendiği zaman, müzik dersi öğretim programının, kazanımlarını belirleme ve uygulama aşamalarıyla ilgili olarak esneklik özelliğine sahip olduğu görülmektedir. Müzik öğretim programının tamamında bulunan 183 kazanımın 28'inde esneklik, öğrencinin aktif olduğu ve kazanımı yönlendirebildiği ifadelerin olduğu tespit edilmiştir. 1. ilkeye bağlı olarak kazanımların esnek olması, öğretmen ve öğrenciler tarafından belirlenmesi gerektiği ile ilgili bulguların sınıflara göre dağılımına bakıldığı zaman, 5. sınıf kazanımlarında 7; 6. sınıf kazanımlarında 7; 7. sınıf kazanımlarında 7 ve 8. sınıf kazanımlarında da 7 başlıkta esnek bir program yapısına uygun ifadelerin olduğu görülmüştür.

Müzik öğretim programının amaç ve hedeflerine yönelik olarak hazırlanmış olan kazanımlarda, müzik dersi etkinliklerinde yapılması elzem olan ezgi oluşturma, ritim kalıpları oluşturma, yeni eserler yazmaya çalışma ve var olan eserler üzerinde ritim ve melodi bakımından düzenlemeler yapma gibi çalışmalar, programa konmuştur. Bu etkinlikler öğrenciyi özgür bırakan ve aktiviteleri kendisinin yönlendirebildiği etkinliklerdir. O yüzden müzik öğretim programının esneklik bakımından olumlu bir yapıda olduğu söylenebilir. Bunun yanında Milli eğitim

bakanlığı tarafından yapılan toplantılarda, şura toplantılarında öğretim programı hazırlanması ve revize edilmesi aşamalarında öğretmen ve akademisyen panelleri yapılarak görüşleri alınmakta ve programlar pozitif düzeyde revize edilmekte, eğitim öğretim sürecine katkı sunmaktadır.

2. İlke: “Yapılandırmacı öğrenme kuramına uygun bir programın kazanımları üst düzey bilişsel öğrenmeleri içermelidir”

Müzik öğretim programındaki kazanımlar 2. ilkeye göre değerlendirilirken, bilişsel öğrenmelerle ilgili bir ilke olduğundan, sadece bilişsel alanda yer alan kazanımlar incelenmiştir. Tablolarda yer almayan kazanımlar ise duyuşsal ve devinişsel alanda yer almaktadır.

Tablo 2

Müzik Dersi Öğretim Programı 5. Sınıf Kazanımlarının Bloom'un Bilişsel Alan, Aşamalı Sınıflamasına Göre Dağılımı

Öğrenme Alanı	Bilgi		Kavrama		Uygulama		Analiz		Sentez		Değerlendirme	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Dinleme- Söyleme- Çalma	-	-	-	2	16,6	-	-	-	-	-	-	-
Müziksel Algı ve Bilgilenme	2	16,6	-	-	-	-	3	24,9	1	8,3	-	-
Müziksel Yaratıcılık	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	8,3
Müzik Kültürü	1	8,3	-	-	-	-	1	8,3	1	8,3	-	-
Toplam	3	24,9	-	-	2	16,6	4	33,2	2	16,6	1	8,3

Tablo 2 incelendiğinde müzik dersi 5. sınıf öğretim programına ait kazanımların yapılandırmacılık ilkesine dayalı olarak, öğrenme alanlarının bilişsel alandaki dağılımı daha çok analiz (%33,2) ve bilgi (%24,93) düzeyinde olduğu belirlenmiştir. Ardından %16,6 lık oran ile uygulama ve sentez gelmektedir. 5. sınıf müzik Öğretim Programında kavrama düzeyinde kazanımın yer almadığı görülmektedir.

Tablodaki verilere bakıldığında müzik öğretim programında üst düzey düşünmeye yönelik olan değerlendirme ve sentez basamağında az sayıda kazanıma yer verildiği görülmektedir. Bilişsel alanda en düşük seviye olan bilgi (%24,9) düzeyindeki kazanımlara; değerlendirme (%8,3), sentez (%16,6) ve uygulama (16,6) düzeylerindeki kazanımlardan daha fazla yer verildiği görülmüştür. Analiz basamağındaki kazanımların olumlu düzeyde olmasına rağmen, değerlendirme ve sentez basamaklarına yeterli düzeyde yer verilmemiştir. Bu bulgulara göre

Müzik Öğretim Programı 5. sınıf kazanımlarında yapılandırmacı öğrenme kuramının “program hedefleri üst düzey bilişsel öğrenmeleri içermelidir.” ilkesine uygun öğrenme durumlarına rastlanmadığı görülmektedir.

Tablo 3

Müzik Dersi Öğretim Programı 6. Sınıf Kazanımlarının Bloom’un Bilişsel Alan, Aşamalı Sınıflamasına Göre Dağılımı

Öğrenme Alanı	Bilgi		Kavrama		Uygulama		Analiz		Sentez		Değerlendirme	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Dinleme- Söyleme- Çalma	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Müziksel Algı ve Bilgilenme	2	22,2	-	-	-	-	1	11,1	-	-	-	-
Müziksel Yaratıcılık	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	11,1
Müzik Kültürü	-	-	2	22,2	-	-	1	11,1	2	22,2	-	-
Toplam	2	22,2	2	22,2	-	-	2	22,2	2	22,2	1	11,1

Tablo 3 incelendiğinde, öğrenme alanlarının bilişsel alandaki dağılımının %22,2’lik oranla daha çok bilgi, kavrama, analiz ve sentez düzeylerinde olduğu belirlenmiştir. En az işlenen alan %11,1’lik oran ile değerlendirme olmuştur. 6. sınıf müzik Öğretim Programında uygulama düzeyinde kazanımın yer almadığı görülmektedir.

Tablodaki veriler incelendiğinde müzik öğretim programında üst düzey düşünmeye yönelik olan değerlendirme basamağında az sayıda kazanıma yer verildiği görülmektedir. Yine üst düzey bilişsel alan olan uygulama boyutunda bir kazanım olmadığı sonucuna varılmıştır. Bilişsel alanda en düşük seviye olan bilgi (%22,2) düzeyindeki kazanımlara; değerlendirme (%11,1) ve uygulama (0) düzeylerindeki kazanımlardan daha fazla yer verildiği görülmüştür. Analiz ve sentez basamağındaki kazanımların olumlu düzeyde olmasına rağmen, değerlendirme ve uygulama basamaklarına yeterli düzeyde yer verilmemiştir. Bu bulgulara göre Müzik Öğretim Programı 6. sınıf kazanımlarında yapılandırmacı öğrenme kuramının “program hedefleri üst düzey bilişsel öğrenmeleri içermelidir.” ilkesine uygun öğrenme durumlarına rastlanmadığı görülmektedir.

Tablo 4

Müzik Dersi Öğretim Programı 7. Sınıf Kazanımlarının Bloom'un Bilişsel Alan, Aşamalı Sınıflamasına Göre Dağılımı

Öğrenme Alanı	Bilgi		Kavrama		Uygulama		Analiz		Sentez		Değerlendirme	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Dinleme- Söyleme- Çalma	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Müziksel Algı ve Bilgilenme	2	22,2	2	22,2	-	-	-	-	-	-	-	-
Müziksel Yaratıcılık	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	11,1
Müzik Kültürü	1	11,1	1	11,1	-	-	1	11,1	1	11,1	-	-
Toplam	3	33,3	3	33,3	-	-	1	11,1	1	11,1	1	11,1

Tablo 4 incelendiğinde, öğrenme alanlarının bilişsel alandaki dağılımının %33,3'lük oranla daha çok bilgi ve kavrama düzeylerinde olduğu belirlenmiştir. En az vurgulanan başlık ise %11,1'lik oran ile analiz, değerlendirme ve sentez boyutları olmuştur. 7. sınıf müzik Öğretim Programında uygulama düzeyinde kazanımın yer almadığı görülmektedir.

Tablodaki verilere bakıldığında müzik öğretim programında üst düzey düşünmeye yönelik olan analiz, sentez ve değerlendirme basamaklarında az sayıda kazanıma yer verildiği görülmektedir. Her üçü de üst düzey bilişsel alan olan bu boyutlarda yoğun kazanımların olmaması, Müzik Öğretim Programı 7. sınıf kazanımlarının yapılandırmacı öğrenme kuramının “program hedefleri üst düzey bilişsel öğrenmeleri içermelidir.” ilkesine uygun olmadığı sonucuna varılmıştır.

Tablo 5

Müzik Dersi Öğretim Programı 8. Sınıf Kazanımlarının Bloom'un Bilişsel Alan, Aşamalı Sınıflamasına Göre Dağılımı

Öğrenme Alanı	Bilgi		Kavrama		Uygulama		Analiz		Sentez		Değerlendirme	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Dinleme- Söyleme- Çalma	-	-	-	-	-	-	-	-	1	10	-	-
Müziksel Algı ve Bilgilenme	2	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Müziksel Yaratıcılık	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Müzik Kültürü	-	-	4	40	-	-	1	10	1	10	1	10
Toplam	2	20	4	40	-	-	1	10	2	20	1	10

Tablo 5 incelendiğinde, 8. sınıfların müzik öğretim programında öğrenme alanlarının bilişsel basamaktaki dağılımının %40'lık oranla kavrama düzeyinde olduğu belirlenmiştir. En az vurgulanan başlık ise %10'luk oranlar ile analiz ve değerlendirme boyutları olmuştur. 8. sınıf müzik Öğretim Programında uygulama düzeyinde kazanımın yer almadığı görülmektedir.

Tablodaki verilere göre müzik öğretim programında üst düzey düşünmeye yönelik olan analiz ve değerlendirme basamaklarında az sayıda kazanıma yer verildiği görülmektedir. Sentez basamağındaki kazanımlar bu başlıklara nazaran biraz daha fazla olsa da yeterli düzeyde değildir. Bu durum, Müzik Öğretim Programı 8. sınıf kazanımlarının yapılandırmacı öğrenme kuramının “program hedefleri üst düzey bilişsel öğrenmeleri içermelidir.” ilkesine uygun olmadığı sonucuna varılmıştır.

3.İlke: *“Yapılandırmacı öğrenme kuramında bilgi, belirli bir kaynaktan öğrenciye aynen aktarılmaz, her öğrenci tarafından farklı şekilde yapılandırılır. Öğrenenlerin bilgiyi hatırlamasına değil, daha çok araştırmacı, problem çözücü, kendi kendine öğrenebilen bireyler olmasına yardımcı olacak kazanımlar üzerinde durulmaktadır”*

Ortaokul Müzik Dersi öğretim programı, öğrencinin bilgiyi yapılandırmasında aktif oluşu bakımından incelendiğinde; 5. sınıf Öğretim Programında yer alan 24 kazanımın 10'unun; 6. Sınıf öğretim programında yer alan 23 kazanımın 10'unun; 7. sınıf öğretim programında bulunan 23 kazanımdan 8'inin; ve 8. Sınıf öğretim programında bulunan 22 kazanımın 6'sının ilgili başlık bakımından etkin olduğu belirlenmiştir. Yapılandırmacı anlayışın “öğrenciler kendi öğrenmelerinden sorumlu bireyler olarak bilgiyi araştırmalı ve yapılandırmalıdır” ilkesine uygunluğu bakımından yeterli olmadığı görülmüştür. Yapılandırmacılığın belirlenen ilkesine uygun olmayan bu kazanımlar, bilişsel alanın, kavrama, uygulama, analiz, değerlendirme ve sentez düzeyinde öğrenme ürünlerine de uygun olmadığı görülmektedir.

Bu ilkeye uygun olan kazanım örnekleri aşağıda sunulmuştur:

5. Sınıf Müzik Öğretimi Programı Kazanımlarına Örnekler:

ÖA1-6: Seslendirdiği müziklerde gürlük ve hız değişikliklerini uygular.

ÖA2-3: Müzikteki ses yüksekliklerini grafikte gösterir.

ÖA3-1: Dinlediği müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini ifade eder.

6. Sınıf Müzik Öğretimi Programı Kazanımlarına Örnekler:

ÖA2-2: Müziklerde aynı ve farklı bölümleri ritim çalgılarıyla ayırt eder.

ÖA3-2: Farklı ritmik yapıdaki müzikleri harekete dönüştürür.

ÖA3-3: Ezgilere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder.

7. Sınıf Müzik Öğretimi Programı Kazanımlarına Örnekler:

ÖA3-1: Kendi oluşturduğu ezgileri seslendirir.

ÖA3-2: Müziklere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder.

ÖA4-1: Halk türkülerinin yaşanmış öykülerini araştırır.

8. Sınıf Müzik Öğretimi Programı Kazanımlarına Örnekler:

ÖA1-7: Ses ve çalgı grupları oluşturur.

ÖA3-1: Bildiği müziklere basit ritim eşlikleri yazmaktan hoşlanır.

ÖA3-4: Kendi oluşturduğu ezgileri seslendirir.

(*: Sınıflara ait kazanımlar öğrenme alanlarına göre numaralandırılmış ve ÖA(Öğrenme Alanı) olarak kısaltılmıştır. Müzik öğretim programında 4 öğrenme alanı vardır. Öğrenme alanının sayısından sonra ilgili kazanımın sayısı verilmiştir. (Ör: ÖA2-4: 2. Öğrenme alanına ait 4. Kazanım))

Müzik dersi 5, 6, 7 ve 8. sınıf Öğretim Programında benzer özelliklere sahip bazı kazanım olduğu görülmektedir. Örnek birçok kazanım olmasının yanında, yapılandırmacı kuramın “öğrenciler kendi öğrenmelerinden sorumlu bireyler olarak bilgiyi araştırmalı ve yapılandırmalıdır” ilkesiyle çelişen kazanımlar olduğu da anlaşılmaktadır. Bilginin öğrenciler tarafından bulunarak, öznel bir şekilde yine öğrenci tarafından yapılandırılması ilkesine uygun olmayan kazanım örnekleri aşağıda sunulmuştur:

5. Sınıf Müzik Öğretimi Programı Kazanımlarına Örnekler:

ÖA1-4: Belirli gün ve haftalarla ilgili müzik etkinliklerine katılır.

ÖA2-1: Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır.

ÖA4-1: Bireysel müzik arşivi oluşturmaya istekli olur.

6. Sınıf Müzik Öğretimi Programı Kazanımlarına Örnekler:

ÖA1-3: Öğrendiği notaları seslendirir.

ÖA4-2: Atatürk’ün müzikle ilgili temel düşüncelerini kavrar.

ÖA4-3: Atatürk’ün Türk Müziğine ilişkin düşüncelerini kavrar.

7. Sınıf Müzik Öğretimi Programı Kazanımlarına Örnekler:

ÖA2-1: Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır.

ÖA2-2: Müzik dizilerini tanır.

ÖA2-3: Çalgı ve çalgı topluluklarını ayırt eder.

8. Sınıf Müzik Öğretimi Programı Kazanımlarına Örnekler:

ÖA1-3: Türk toplum ve topluluklarının müzik kültüründen uygun örnekleri dinlemekten hoşlanır.

ÖA1-4: Çoksesli örnekler seslendirir.

ÖA1-8: Uluslararası müzik türlerinden eserleri dinlemekten ve çalmaktan hoşlanır.

Ortaokul 5-8. Sınıfların müzik öğretim programı incelendiğinde, kazanımların yapılandırmacı yaklaşım temelinde, öğrencinin bilgiyi bireysel olarak keşfedip yapılandırması ilkesine genel anlamda uygunluk göstermediği söylenebilir. Çünkü müzik öğretim programının öğrenme alanlarına göre hazırlanmış olan kazanımlar, çoğunlukla rehber eşliğinde öğrenmeyi sağlayan kazanımlardır. Şöyle ki, 5. Sınıf kazanımları incelendiğinde 24 adet kazanımın 10 tanesi yapılandırmacı yaklaşımın ilgili ilkesini (3. İlke) desteklemektedir. Örneğin “Atatürk ile ilgili şarkı dağarcığına sahip olur” kazanımı, rehber eşliğinde gerçekleştirilen bir öğrenmedir. Bunun gibi birçok kazanım 5, 6, 7 ve 8. sınıfların kazanımları arasında yer almakta ve öğrenmede bireysel aktifliği ve keşfetmeyi, araştırmayı engelleyen nitelikleri taşımaktadır.

4. İlke: “Yapılandırmacı öğrenme kuramına uygun bir programda kazanımlar, kısa dönemli konu alanına yönelik değil, uzun dönemli öğrenme ürününe yönelik olmalı ve okul dışında kullanılacak bilgi, beceri ve değerleri içermelidir.”

Müzik dersi Öğretim Programının 5, 6, 7 ve 8. sınıf bilişsel alana ait kazanımlarının dağılımını gösteren Tablo 1, Tablo 2, Tablo 3 ve Tablo 4 incelendiğinde “Bilgi” düzeyindeki kazanımlarının oranının 5. sınıflarda % 24,9; 6. sınıflarda % 22,2; 7. sınıflarda % 33,3 ve 8. sınıflarda da %20,0 olduğu görülmektedir. Müzik Öğretim Programının 6. 7. ve 8. sınıf kazanımlarında “Uygulama” düzeyinde kazanıma yer verilmediği anlaşılmaktadır. 5. sınıf kazanımlarında “Uygulama” düzeyindeki kazanımların oranı ise %16,6’dır.

Bloom, (1957), uygulama düzeyinde oluşan öğrenmelerin, bir problemin çözümünde etkili olarak kullanıldığını ve uzun dönemli öğrenmeleri yansıttığını belirtmiştir. Uygulama düzeyindeki kazanımlara, Müzik Dersi Öğretim Progra-

mının 6, 7 ve 8. sınıflardaki kazanımlar içerisinde yer verilmemesi önemsenmektedir. Programda 5. sınıf kazanımlarında ise uygulama düzeyinde yeterli oranda kazanım olmadığı düşünülmektedir. Bilgi düzeyinde sahip olunan öğrenmelerin uzun dönemli öğrenmeleri göstermediği düşünülürse, Müzik Dersi Öğretim Programının 6, 7 ve 8. sınıf kazanımlarının daha çok kısa dönemli öğrenmeleri ifade ettiği söylenebilir. Buna göre kazanımların, yapılandırmacı anlayışın “*programda hedeflerin kısa dönemli konu alanına yönelik değil, uzun dönemli öğrenme ürününe yönelik olması ve okul dışında kullanılabilmesi*” ilkesine uygun bir şekilde yapılandırılmadığı görülmektedir.

6. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Yapılan bu çalışmada Ortaokul Müzik Dersi 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğretim programı kazanımları, Bloom taksonomisine göre yapılandırmacı öğrenme yaklaşımında temel teşkil edecek nitelikteki, belirlenmiş 4 ilke açısından değerlendirilmeye çalışılmıştır. İnceleme sürecinde kazanımlar Bloom taksonomisindeki bilişsel, duyuşsal ve devinişsel alanlar ile onların alt başlıkları açısından sınıflandırılmıştır. Belirlenen 4 ilkeye uygun olanlar bulgular kısmında verilmiştir. Kazanımlar 2. İlkeye uygunluk bakımından incelenirken, sadece bilişsel alandaki kazanımlar dikkate alınmıştır. O kısımda bulunmayan kazanımlar ise duyuşsal ve devinişsel alanda yer almaktadır.

Bilindiği üzere yapılandırmacı öğrenme kuramı, süreç içerisinde öğrenenin aktif ve etkin olduğu, önceki öğrenmelerin yeni öğrenmeler açısından temel oluşturacak nitelikte olduğu bir yaklaşımdır. Öğrenmenin merkezinde öğrenci vardır ve öğretmen öğrenene yol gösteren, rehber rolündedir. Bu öğrenme sürecinde öğrenen ile öğretene daima etkileşim halinde bulunurlar ve birlikte öğrenirler. Bu özellikleri sayesinde programlar, esneklik ilkesine uygun hale gelirler.

Müzik Öğretim Programı (5-8) Bloom taksonomisine göre incelendiğinde, kazanımlar belirlerken genel olarak yapılandırmacılığın temelleri niteliğinde olan ilkelerin, sürece dâhil edildiği söylenemez. Belirlenmiş olan 4 ilke dâhilinde programın incelenmesi neticesinde, 1. ilkeye uygun olduğu, 2, 3 ve 4. ilkeye ise uygun olmadığı sonucuna varılmıştır.

Bloom taksonomisine bağlı olarak yapılan incelemeler sonucunda ulaşılan bulgulara göre kazanımlar dikkatli bir şekilde incelendiğinde, müzik dersi öğretim programının, kazanımlarını belirleme ve uygulama aşamalarıyla ilgili olarak esneklik özelliğine sahip olduğu görülmüştür. Müzik öğretim programının (5-8) tamamında bulunan 92 kazanımın 28’inde esneklik, eğitiminin programa yön verebildiği, öğrencinin aktif olduğu ve kazanımı yönlendirebildiği ifadelerin

olduğu tespit edilmiştir. Bu durum karşısında müzik dersinin esnek bir yapıya sahip olmasının belirli avantajları olacaktır. Yapılandırmacı yaklaşımda öğretim programının esnekliği şu anlama gelir ki, öğretmen tarafından değiştirilip geliştirilebilir. Bunun nedeni öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerinin farklı olmasıdır. Öğretmen bunları göz önüne alarak, anlamlı öğrenmelerin gerçekleşmesi için farklı etkinlikler düzenleyip, zaman zaman program dışına çıkabilmektedir (Balci, 2007). Böylece her disiplinde olduğu gibi müzik derslerinde de her öğrencinin öğrenme alanına ulaşma fırsatı doğacak ve kalıcı öğrenmeler sağlanabilecektir. Aynı zamanda öğrencilerinde öğretim programının kazanımları belirlenirken, katılımının gerçekleşmesi sağlandığında, düşünce ve istekleri göz önünde bulundurulduğunda esneklik ilkesinin çok daha etkili bir şekilde uygulanabileceği düşünülmektedir.

Ortaokul 5-8 Müzik öğretim programındaki kazanımlar hazırlanırken, yapılandırmacı öğrenme kuramına uygun bir programın olması açısından ve üst düzey bilişsel öğrenmeleri içermeleri bakımından yeterli düzeyde desteklenmediği düşünülmektedir. 5. Sınıflarda Analiz basamağındaki kazanımların olumlu düzeyde olmasına rağmen, değerlendirme ve sentez basamaklarına yeterli düzeyde yer verilmediği görülmüştür. Yine 6. sınıflarda Analiz ve sentez basamağındaki kazanımların olumlu düzeyde olmasına rağmen, değerlendirme ve uygulama basamaklarına yeterli düzeyde yer verilmediği belirlenmiştir. 7. Sınıflarda üst düzey düşünmeye yönelik olan analiz, sentez ve değerlendirme basamaklarında az sayıda kazanıma yer verildiği görülmektedir. Ayrıca 8. Sınıflarda analiz ve değerlendirme basamaklarında az sayıda kazanıma yer verildiği görülmektedir. Bunlar üst düzey bilişsel alan kazanımlar olmasına rağmen bu derece minimize edilmesi, yapılandırmacı yaklaşımın temel ilkelerini ihlal etmektedir.

Dünyamızda hızla gelişen bilim ve teknoloji, zihnimizi de doğrudan etkilemekte ve buna paralel olarak üst düzeyde geliştirilmesini gerektirmektedir. Bu durumun yaşanması da eğitim alanında zihinsel becerilerimize odaklı eğitim yaklaşımlarını gündeme getirmektedir. Günümüzdeki eğitim sistemi içerisinde yer alan yaklaşımlara bakıldığında, öğrenciyi bütün eğitim etkinliklerinin merkezine alan, dil ve zihinsel becerilerini üst düzeyde geliştirmeyi amaçlayan bir sistem görülmektedir. Zihinsel becerilerin en merkezi görevi düşünme ve sorgulama işlemleridir. Düşünme ve sorgulama, kişinin zihinsel işlem ve süreçlerini direkt olarak harekete geçirerek, problem çözme, karar verme ve kavramlaştırma becerilerini geliştirmektedir. Bunlara ilaveten bilginin, öğrenilenin zihinde daha iyi işlenmesini ve yapılandırılmasını sağlar. Böylece öğrenmeyi öğrenme, yaratıcı düşünme, eleştirel düşünme, yansıtıcı düşünme gibi üst düzey beceriler daha hızlı geliştirilmektedir. Bu nedenle son yıllarda öğrencilerin düşünme becerilerini geliştirme üzerinde ısrarla durulmaktadır (Güneş, 2012: 128).

Ortaokul 5-8. Sınıfların müzik öğretim programındaki kazanımların yapılandırıcı yaklaşım temelinde, öğrencinin bilgiyi bireysel olarak keşfedip yapılandırması ilkesine genel anlamda uygunluk göstermediğini söyleyebiliriz. Müzik öğretim programının öğrenme alanlarına göre hazırlanmış olan kazanımlar, öğrencinin kendisinin keşfederek yapılandığı değil de rehber eşliğinde öğrenmeyi sağlayan kazanımlar olduğu görülmektedir. Yapılandırıcı kuramda, öğrenciler bilgiyi olduğu gibi almaz, geçmiş yaşantılarını da kullanarak farklı bir şekilde yapılandırır. Öğrencilerin bilgiyi aynı şekilde öğrenmelerinin istenmesi yapılandırıcı öğrenme kuramına uygun bulunmamaktadır (Karadeniz, 2015: 578).

Müzik öğretmeni; ‘öğrenci merkezli’, ‘uygulamalı’, ‘aktif’, ‘etkin katılımlı’ kavramları etrafında tanımlanan yapılandırıcı yaklaşımın, kendisini öğretim çemberinin dışından bakan kişi konumuna getirip getirmediği konusunda daha derin analizler yapmalı ve sadece etkinliğin, bilginin yapılandırılmasında yeterli olup olmadığını sorgulaması gerekmektedir (Aksu, 2015: 34).

Müzik dersi birçok disipline nazaran öğrencinin süreç içerisinde doğal olarak aktif ve etkin olduğu, uygulamalarda katılımcı rolünü üstlendiği bir derstir. Yapılandırıcı yaklaşım ile bu yönü bakımından çok örtüşür. Hem teorik kısmı hem de uygulamalı olan etkinlikler bölümünde birey öğrenmelerini bir önceki bilgi üzerine kurar. Bu bir zincir yapı özelliği taşır. Bu nedenle müzik öğretim programındaki kazanımlar öğretmen ve öğrencinin müdahale edebileceği esneklikte, üst düzey bilişsel öğrenmeleri kapsayan, öğrencinin bilgiyi ve etkinliği yapılandırmasına müsaade edecek nitelikte olan ve de uzun dönemli öğrenme ürünlerine yönelik olarak düzenlenmelidir. Ayrıca kazanımlar yeniden gözden geçirilip, bilgi, kavrama düzeyinin baskısı ve ağırlığından kurtarılarak, öğrencileri düşünmeye, araştırmaya yönlendiren, yaratıcı bireyler olarak yetişmelerine yardımcı olacak şekilde, uygulama, analiz, sentez ve değerlendirme düzeyinde kazanımların sayısının artırılması sağlanabilir. Bilgi düzeyindeki kazanımlar ise ilerleyen aşama ve sınıf seviyelerinde azaltılabilir. Böylece üst düzey öğrenmelerin yer aldığı bir programlar da oluşturulabilir. Buna bağlı olarak öğrenenin daha aktif ve katılımcı bir şekilde bilgiye ulaşabilmesi sağlanabilir.

Kaynakça

- Aksu, C. (2015). “Yapılandırmacı Temel Müzik Eğitiminde Öğretmenin Fonksiyonu Ne Olmalıdır?”. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 3 (21), 31-41.
- Arsal, Z. (2012). “İlköğretim Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programı Kazanımlarının Yapılandırmacılık İlkelerine Göre Değerlendirilmesi”. Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi, 2 (3), 1-14.
- Balcı, A. (2007). Fen Öğretiminde Yapılandırmacı Yaklaşım Uygulamasının Etkisi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Konya: Selçuk Üniversitesi/ Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Biggs, J. (1996). “Enhancing Teaching Throught Constructive Alignment”. *Higher Education*, 32, 347-364.
- Bloom, B. S. (1957). *Taxonomy Of Educational Objectives: The Classification Of Educational Goals. Handbook 1.Cognitive domain*. New York: Mc. Kay Inc.
- Çilden, Ş. (2001). “Müzik, Çocuk Gelişimi ve Öğrenme”. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 21 (1), 1-8.
- Demirel, Ö. (2006). Eğitimde Program Geliştirme. Ankara: Pegem A. Yayıncılık.
- Demirel, Ö. (Ed.). Yurdakul, B. (2011). Yapılandırmacılık: *Eğitimde Yeni Yönelimler* (1. Baskı). Ankara: Pegem A. Yayıncılık.
- Doğanay, A. ve Tok, Ş. (2013). “Öğretimde Çağdaş Yaklaşımlar”. *Ahmet Doğanay (Ed.)*, Öğretim İlke ve Yöntemleri (ss. 239-302). Ankara, Pegem Yayıncılık.
- Driscoll, M. P. (1994). *Psychology of Learning for Instruction*. Boston: Allyn & Bacon Inc.
- Ediger, M. (1999). “Who Should Select Objectives?”. *Journal of Instructional Psychology*. 26 (3), 149-151.
- Fosnot, C. (2007)., Oluşturmacılık Teori, Perspektif ve Uygulama. (Çev.: Durmuş S.). Ankara, Nobel Yayıncılık.
- Geelan, D. R. (1995). “A Constructivist Approach To Curriculum Development In Science”. *Australian Science Teachers Journal*, 41(3), 32-35.

- Karadeniz, O., Eker, C., Burunsuz, E., (2015). “Ortaokul Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı Kazanımlarının Yapılandırıcı Öğrenme Kuramı İlkelerine Göre Değerlendirilmesi”. *Turkish Studies*. 10 (3), 563-580.
- MEB, (2006). Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı (1-8). Ankara: MEB Yayınları.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (t.y.). <http://ttkb.meb.gov.tr/program2.aspx>
- Nacakcı, Z., Kurtuldu, M. (2011). *Müzik Eğitiminde Yeni Yaklaşımlar*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sönmez, V. (2007). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Terwel, J. (1999). “Constructivism And Its Implications For Curriculum Theory And Practice”. *Journal of Curriculum Studies*, 31(2), 195-199.